

KJØBENHAVNSPOSTEN

Udgiven af A. P. Liunge.

Trykt i det Poppeske Officin.

Dette Blad forsendes, ifølge Kongelig allernaadigst Tilladelse, med Posten, saavel i Danmark, som i Hertugdømmene.

Realismus tilbageviist af Hu- manismus. *)

"O Fortæller, Eders Fædrelands Fædre! Sykkes det Eder ved Bøddelens Haand tilsammen at opbrænde Grækernes og Romernes tosfede Snak, og tillige saaledes at rense selv nye Eders Kundskab, at Sandheden, naat den er for farlig, ikke uden Skam og Sky lod sig tilkyne, Eders Fædrelands Fædre, I vilde sidde roligere paa Eders Throne." Fried. Leopold Greve til Stolberg i Samberne S. 66.

Skriftet: Hvor skal jeg sætte min Søn i Skole? er i Sandhed Overfladighedens Triumph. Forfatteren, Handelscommiss Gad, bekrieger Humanismen, og vil kun under det Billaar slutte Fred, at Latinen mister sin Forrang blandt de lærde Skolers Læregienstande, eller at Latinen, som han udtrykker sig, sættes i Baggrunden. Dette tykkes flere Patrioter ikke meer end billigt. Thi det latinske Sprogs Undværlighed skal være erkendt. Af hvem? Den Hamborgske Correspondent har nylig, paa en trofskyldig

*) Om Hr. Gads frimodige lille Skrift har Ned. vttret sig i et foregaaende No. af d. Bl. Hr. Notarius Algreens Usling omtaler det med megen Roes i en af sine Artikler i "Dagen" om Reformer i Skolevæsenet. I det i Dag udkomne No. af "Dansk Ugeskrift" siger Hr. Prof. Schouw, at Hr. Gad har skrevet med "Klarhed og Sandhed." — Fort. af nærværende Meddelelse har en ganske anden Mening om dette Skrift og om den Sag, det omhandler. Denne Sags Vigtighed gjør imidlertid Forbring paa en fleersidig Drøftelse, og vi have derfor ikke villet nægte Uttringen af denne Mening Plads her i Bladet.

Ned. Anm.

Dens Ord, skrevet fra Kiøbenhavn, "at vore latinske Skolers Organisation har i det forløbne Aar givet Anledning til en levende og for størstedelen med megen Aand ført Strid, som hvis Resultat man vel tør antage, at de gamle Sprogs ubetingede Suprematie har faaet et temmelig stærkt Stød." Der skedes nemlig her, som i Tydskland, for og imod de gamle Sprogs Afkæffelse. Men Striden var meget ulige. Thi Ustuderte, eller Halvstuderte taledes for deres Afkæffelse, Studerte imod samme. Da nu de sidste kun ere istand til at domme om de gamle Sprogs Vigtighed og Værd, saa kan denne Strids Resultat umuligen blive det antagne, men det maa blive, at de gamle Sprog beholde de Fortrin, som Aands og Smags Overlegenhed har forhvervet dem. Ingen fortæler de gamle Sprog, uden den, der ikke kender dem. Ars non habet osorem, nisi ignorantem. At indlade sig i Strid med en saadan, er en stor Daarlighed. Saaledes dommer og Roth, en af Tydsklands ypperste Pædagoger, sigende *): "Alle Forsøg paa at anbefale den classiske Alderdom til de Folk, der selv ikke have erholdt noget Indtryk af dens Indvirkning, ville af den Aarsag være forgæves, fordi Organet fattes dem til at modtage noget af den Art. Der gives Folk, siger Kant, som Lugtens Smag aldeles mangler, som holde Fornemmelsen af den rene Lufts Indtrækken giennem Næsen for Lugt, og derfor ikke kan blive flogne af alle Beskrivelser, som man gjør dem af denne Maade at fornemme paa. Hvad der vil fornemmes, som den dannende Kraft af enhver Art af Videnskab, kan ikke demonstreres. Der gives derfor intet Middel til

*) See Jahrbücher der Philologie und Pädagogik 1832, B. 6, S. 2, S. 139.

af samme Aarsag, som Næven i Fablen *Wändruen* *). Han er ikke bleven APOSTAT, for at have desto meer Tid at vende paa sin danske Stills Forbedring **). Thi Stilen i vort eget Sprog forbedres just ved de gamle Sprogs Dyrløse. Wieland siger, at Cicero har lært ham at skrive Tydsk. Handelscommissen og de, der, gjørende fælleds Sag med ham, ville betage det græske og romerske Sprog deres, paa Fornuft og Erfaring grundede, Forret til at befordre Landskræfternes Udvikling, maae ikke have noget Begreb om den fuldendte Stat ***) , men holde med Demagogen (Cleon ****), som paaftod, at Stater bedre styres af ukundige end af kyndige Folk. Om end de klassiske Studeringers Modstandere be- raabe sig paa det gamle Mundheld, "Verden regieres ved Middelmaadighed", og i alt Andet, denne Sag vedkommende, hænge ved deres Fordom, saa maae de dog, som gode Fædrelandsvenner, ville, at Modersmaalet skal bestaae; hvilket ikke er muligt, naar dets Kilder fortørres. At det latinske Sprog er en af Modersmaalets helligste Kilder, har Forfatteren af Supplementerne til C. M. Olbechs danske Ordbog uigjendtvæls beviist. Kan, som Handelscommissen mener, klassisk Skoledannelse ikke forenes med Provindsialkæunders Indførelse, saa maae vi, naar en af Delene skal opoffres, hellere undvære den Sidste, end give Slip paa den Første, da Folgen af sammes Tab vil blive, at vi falde tilbage til Barbariet, som hvis Votværk Tydskland alt længe har betragtet, nu ogsaa Frankerige betragter de gamle Sprogs grundige Studium. Hvad veed Handelscommissen deraf? Endda vil han reformere de lærde Skoler. Det kan ikke feile, at Sagkyndige maae tilraabe ham: Skomager bliv ved din Læst!

Nyheds-Post.

Kjøbenhavn den 26de October 1833. — Der er nylig hertil indlobet Breve fra Rom, efter hvilke Thorvaldsen har fuldendt et nyt Basrelief: "Parcerne", der har tildraget sig almindelig Opmærksomhed og Beundring, og nævnes som et af Kunstnerens ypperste Værker. Han skal have ikke mindre end 15 eller 16 nye Skulpturer under Arbejde, til hvilke han helliger sin hele Tid med al Kraft og utrættelig Virksomhed. For næste Sommer vil han neppe kunne ventes hertil.

*) See Riibenhavnsposten No. 127, 134 og 135 b. A.

***) Hans Dansk lærer man at kiende af Riibenhavns- posten No. 78 og 79 f. A.

****) Den Mand, som paa tydsk Grund forplantede Plato's Begreber om en saadan Stat, er her bleven forgydet i de samme Blade, hvori de klassiske Skolestuderinger gives til Priis. Hvilken Inconsequenz!

*****) Thucyd 3, 37.

— Vor unge rejsende Landsmand, Hr. Architect Christian Hansen, opholdt sig i Begyndelsen af f. M. i Athen. I Slutningen af April reiste han, i Selskab med Dyr. Christensen og Fearnley, til Neapel; derfra toge de over til Sicilien, og Hr. Hansen tiltraadte i Juli Reisen til Graekenland, hvor han har besøgt Corinth, Argos, Napoli og Messina, og seet Alt, hvad der kunde være af Interesse i hans Fag. Det var nu hans Agt i længere Tid at opholde sig i Athen, for der at studere Graekenlands berømteste Oldtids-Mindesmærker.

— Ved "Kunstforeningens" sidste Forsamling, i Torsdags, var i Selskabets Lokale udstillet et betydeligt Antal Arbejder af vor for nogen Tid siden fra sin Reise hjemkomne Landsmand, Hr. Theatermaler Troels Lund. De bestode dels af Studier i Architekturen og Landskabsfaget, saavel som Tegninger af pompejaniske Væggemalerier, dels af egne Compositioner i Theaterdecorations-Faget, og afsagde Bevis paa, hvor mangesidigen og hetbigen denne unge Kunstner paa sin Reise har uddannet sit Talent.

— I det nylig udkomne Augusthefte af: "Magazin for Kunstnere og Haandværkere" læses, blandt flere interessante Meddelelser, ogsaa en Artikel om "det engelske Styver (Penny-) Magazin." Vi hidtatte deraf følgende Notiser om denne mærkbare litteraire Production: "Ugentligen udkommer et Nummer af et Halvark, der er 14 $\frac{1}{2}$ Tomme bredt og 22 $\frac{1}{2}$ Tomme høit, trykt i Octav med to Piller paa hver Side, af omtrent 8 Tommers Høide og næsten 3 Tommers Brede; det er trykt paa smukt halottimet Papir med en stor Perisikrift, og hvert Nummer indeholder saaledes, hverfra dog de mange indtrykte Træsnit maae drages, ligesaa megen Text, som 2 $\frac{1}{2}$ saadanne Octavark. Flere Træsnit, udsorte af de forste Kunstnere, ere indtrykte i Terten. Et saadant Nummer sælges for en Pence eller Styver (3 $\frac{1}{2}$ Rbb.); i Aarets Løb udgives nogle Supplement-Numre, desuden, paa Forlangende, Omslaa, saa at det kan modtages i maanedlige Hefter til 6 Pences hvert Hefte. Den aarlige Udgift er altfaa 6 Schill. eller 2 Rbd. 59 St. Dette Tidsskrift har henimod 200,000 Subscribers, og man kan med Føie regne, at Læserne af samme stiger til en Million. — De Gjenstande, som i Almindelighed have været behandlede, have været af den meest udstrakte og simpleste Art, mærkelige Punkter af Naturhistorien, Esterretninger om store Bærker i Billedhugger- og Malerkunsten; Beskrivelse af saadanne Oldtidsminder, som have historisk Interesse, egenhændige Veretninger af Rejsende, Levnets-Beskrivelser af Mand, som have haft en varig Indflydelse paa Verden, Begyndelsesgrunde af Sproget og af Regnekunsten, statistiske og oekonomiske Angivelser have afgivet Materiale for at vække Interesse hos en Million Læsere. — Dog maa det ikke forglemmes, at noget af det store Held, som dette lille Værk har havt, maa tilskrives den rigelige Anvendelse af optiende Tegninger, udsorte i Træsnit, der indeholde Fremstillinger af de fjønneste Kunstværker, Oldtidens Mindesmærker, og naturhistoriske Gjenstande paa en Maade, som hidtil antoges ene at tilhøre kostbare Bøger. For at udføre dette Forehavende, maatte store praktiske Vanfeligheder bekjæmpes. Træsnittene, ligesom Satsen af Terten, overføres paa Stereotyp-Plader, og ved Maskineri tages hurtigen Aftryk af disse Plader. Der kan saaledes ikke være den delicate og omhyggelige Tilretning, som er nødvendig, naar man med den saadanne Bogtrykkerpresse afstrykker Træsnit. Det omtrentlige Antal af Penny-Magazine, der dagligen trykkes af to Sæt Stereotyp-Plader, er 16,000 paa begge Sider; ved den saadanne Presse vilde kun 1000 Aftryk paa begge Sider erholdes, endog om man ikke trævde særdeles Omhu." — Om Detaillen af dette Foretagende meddeles følgende Esterretning af Fortalen til det med 31te Decbr. 1832 sluttede 1ste Bind: "Det Nummer af Penny-Magazine, som læses nu (den 31te Decbr.), toges ind i Presse, som det kaldes i Kunstisproget, den 19de December; dets foreløbige Forberedelse vil have spjælfat Forfattere og Kunstnere, og i Bogtrykkeriet Sætteren i flere Uger." *)

*) Paa et andet Sted i Penny-Magazine anføres, at de heraf stødende Omkostninger, der ere uafhængige af Exemplarernes Antal, ere i Gjennemsnit 40 Pund Sterling eller 348 Rbd.